

Iso hali Heinolalle!

Virran Vekaroille kiitos siitä, että kutsuite Heinola-Seuran tekemään yhdessä tätä juhla- ja onnittelujulkaisua omalle 180-vuotiaalle kotikaupungillemme. Aluksi haluamme antaa yhteisen ison juhlahalin nyt jo syntymäpäiväsankarille, Heinolalle. Mutta elokuun 24. päivänä koko Heinola juhlii tärkeää vuottaan residenssin aikaisessa Perspektiivipuistossa eli Maaherranpuistossa.

Kotikaupunki tutkimuskohteena

Tämän lukuvuoden aikana te, virran vekarat, olette katselleet kotikaupunkianne enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Heinolasta on tullut yhteinen tutkimuskohde. On löytynyt paljon sellaista uutta, jota ei aikaisemmin ole huomattukaan. Aarteita kannattaa etsiä. Kun niitä löytyy, ne voivat jäädä sydämeen asumaan. Oma kotikaupunki onkin enemmän kuin vain asuinpaikka. Siitä teidän piirroksenne ja kirjoituksenne kertovat. Se on todella koti ja kotikaupunki.

Me Heinola-Seurassa seuraamme jatkuvasti kotikaupunki-Heinolan elämää, tutkimme sen menneisyyttä, historiaa, iloitsemme tästä päivästä, kurkistamme tulevaisuuteenkin.

Rakkaudesta Heinolaan

Heinola-Seuran yhtenä tärkeänä tehtävänä on ”välittää heinolalaisuutta sukupolvelta toiselle”. Kotiseutukirjoihin on säilytetty vuosikymmenien lähistoriaa ja tarinoita sekä kuvia. Ne ovat alkaneet elää meidän mielikuvissamme ja herättää mielenkiintoa: tällaista Heinolassa on ennen ollut? Innostuneina näistä löydöistä olemme halunneet säilöä tarinat perinnekirjojen muodossa tulevienkin sukupolvien luettavaksi. Kirjoja on syntynyt jo seitsemän. Lukukauden aikana te, virran vekarat, olette valmistelleet omaa julkaisuanne. Me Heinola-Seurassa olemme toimittaneet kolmatta postikorttikirjaa. Siinä

Sinustako kotiseutukirjan kirjoittaja?

Kaija Järvinen toimi pikkutyttöä tätinsä paakkelsipuodissa ja Maneliuksen kahvilassa pikkukupiikana. Siellä hän sai tutustua Heinolan tunnettuihin henkilöihin, kiintoisiin persooniin. Monilla rouvilla oli pihakahvilassa parasollikin. Kaija oli kymmenvuotias, kun hän alkoi kirjoittaa huomioitaan paperille. Myöhemmin vuosina kiinnostus siirtyi kaupungille, rannoille, kylpylään, puistoihin, seminaariin. Valokuvauskin tuli mukaan isän tapaan. Myöhemmin aikuisena lapsen silmin tehdyt havainnot alkoivat elää uudelleen. Paikallinen Itä-Häme-lehti pyysi

on monta sataa vanhaa kuvaa ja tarinaa Heinolan 1900-luvun alkuvuosikymmenien vanhoista rakennuksista, maisemista ja tapahtumista. Ensimmäisen postikorttikirjan nimenä oli ”Rakkaudesta Heinolaan”. Tällainen suhde Heinola-Seuralla on kotikaupunkiin.

julkaista Kaijan lapsuuden havainnot ja tarinasarja sai vielä jatkoa, kun Heinola-Seura julkaisi kirjoituksista suosituimman kotiseutukirjansa ”Heinola – kotiseutuni mun”. Tänä keväänä 300 vuotta täyttävä Multamäen tila kirkonkylässä on tulvillaan historiaa ja muistoja. Kaijakin on kohta

satavuotias. Tämä on yksi tarina kotiseutukirjan synnystä. Kotikaupungin elämää kannattaa seurata pienestä pitäen, jatkuvasti, säilöä sydämeen. Haaveena voisi olla vaikka tuleva kotiseutukirjailija.

Heinolan kotiseutupäivä Allin päivänä

Heinolalla on oma kotiseutupäivä tammikuun viimeisenä päivänä, Allin päivänä. Allin päivänä siksi, että opettajaseminaarin harjoituskoulun opettaja Alli Heinämaa oli niin kiinnostunut kotikaupungistaan Heinolasta, että alkoi kerätä sadoittain vanhoja tavaroita ja valokuvia. Allilla oli suuri unelma: museo Heinolaan. Tulevat sukupolvet saisivat tietää, miten täällä ennen elettiin ja tehtiin työtä. Allin päivän kahvikutsuilla ajattelempa kiitollisina museon perustajaa Allia ja Heinolan kuuluisaa museota. Se kutsuu myös lapsia ja nuoria salaperäiseen maailmaansa. Ensi syksynä museo avautuu uudelleen järjestettynä. Lapsille ja koululaisille tulee paljon uutta nähtävää ja puuhailtavaa. Jännittyneinä odotamme.

Kylvön siunaus

Joka kevät Heinola-Seura osallistuu Lusin koulun viereisellä pellol-

la Heinolan kylvöjen siunaukseen. Kylvön siunaus on vuosisatoja vanha perinne Suomessa. Toukokuussa kylväjä kylvää jyvät vanhasta vakasta peltoon ja seurakunnan pappi siunaa kylvön toiveena syksyksi hyvä sato. Kaikki Lusin koulun oppilaat, päiväkotilaiset ja kyläläiset osallistuvat tapahtumaan. Soi kunniaksi Luojan -virsi päättää kylvötyön.

Suvivirsiperinne

Kun te laulatte kouluissanne suvivirttä ja juhlitte kevätjuhlaa, me entiset virran vekarat haluamme samaan aikaan juhlistaa kesän tuloa myös suvirrellä Kirkkopuistossa puhallinorkesterin säestyksellä.

Tuohon suvivirsikuoroon osallistuu yli kolmesataa heinolalaista. Tämä on Heinola-Seuran uusia toimia.

Kylpylästä unikekoperinne

Unikeonpäivänä heinäkuussa valitsemme vuoden unikeon. Tapa liittyy Heinolan kylpylään. Sen hauskaan kesäelämään kuuluu unikeon valinta. Ensimmäinen unikeko on valittu Heinolassa kylpylän alkuvuosina 1898. Uuden ajan unikekoja Heinola-Seura on valinnut jo 24. Heinola-Seuran kotisivuilta löytyvät kaikki unikekotapahtumat ja niissä valitut unikeot.

Seminaarin perustamisesta 120 vuotta

Jos meillä olisi vielä opettajaseminaari, olisimme tänä keväänä juhlineet sitä komeasti. Seminaarin aikana sen kaunis juhlasali oli myös kaupungin isojen juhlien paikka. Harjoituskoulun oppilaatkin saivat viettää siellä joulua ja kevätjuhliaan. Monet teidän isovanhempamme ovat käyneet harjoituskoulua. Vanhemmillanne on voinut olla Heinolassa koulutettu opettaja. Nyt vanhassa Harakkalassa toimii musiikkiopis-

to, joka juhlii myös tänä vuonna. Se on toiminut Heinolassa 35 vuotta. Useat teistä ovat senkin koulun oppilaita. Opisto toimii 120 vuoden ikäisissä rakennuksissa. Seminaari oli ennen soiva talo, nyt musiikkiopisto on soiva talo.

Heinolan kalamarkkinat

Koulujen alkamisen aikaan Heinolan satama täyttyy kalaruonan ystäväistä. Heinolan kaksipäiväiset kalamarkkinat ovat alkamassa. Kymmeniä kalanmyyjä ympäri Suomea kokoontuu satoja kalaherkkuja mukanaan. On jännittävää seurata markkinoilla vaikkapa lasten ongintakilpailua, kun Kymen ranta täyttyy onkijoista ja huoltajista. Viime kesänä eräs onnekas miehenalku heitti siiman virtaan, ja kas kummaa: koukkuun tarttui heti yli kilon lahna. Heinola-Seura on joka syksy tarjonnut markkinaväelle lohikeittoa, maukasta kalaruokaa. Markkinoiden tuotto käytetään Heinolan nuorisotoimintaan.

Vanha pumppukaivo

Tori on kaupunkien tärkein yhteinen kokoontumispaikka, jopa olohuone, Heinolassakin. Heinolan

kesätori ei ole ollut aina nykyisessä keskustassa vaan vuoteen 1934 vanhan pumppukaivon ympärillä alatorilla. Sinne oli helppo maalaisten tulla myymään tuotteitaan sekä virran ylä- että alajuoksulta. Vuosia sitten alatorin muoto muuttui ja vanha kaivo sai uuden paikan.

Talkoolaiset kunnostivat kaivon. Tätä on kotiseutuhenkilö. Heinola-Seura palkitsi työn itsenäisyyden juhlavuoden tekona. Vanhan pumppukaivon kuva on Heinola-Seuran logossa. Elokuussa vietämme toripäivää juhlavuoden kunniaksi kaivon ympärillä vanhan ajan tapaan. Vanhan kaivon ja uuden laiturin viereen on ilmestynyt risteilylaivakin. Kesätorin ympäristö alkaa elää uutta elämää.

Wanhan Ajan Joulu

Wanhan Ajan Joulu on joulun ajan tärkein markkinatapahtuma Heinolassa. Sitä vietetään taide-museon jouluisessa pihapiirissä. Myydään erilaista jouluun sopivaa ja käsin tehtyä, etenkin leivonnaisia ja käsitöitä. Joka joulu myös koululuokkia on mukana oppimassa yritteliäisyyttä ja keräämässä varoja retkiä ja

leirikouluja varten. Tapahtuman aitoa vanhan ajan joulun sävyä lisäävät tonttumyyjät. Posetiivari ja hänen marakattinsa soittavat jouluisia posetiivimusiikkia. Wanhan Ajan Joulussa heinolalaiset tapaavat toisiansa ja nauttivat markkinatunnelmasta.

Heinola on ollut Suomen joulupuukaupunki vuodesta 2011. Sadat jouluvalot syttyvät torin ja puistojen puihin jo marraskuussa. Sanotaan, että joulu asuu Heinolassa. Heinola-Seura haluaa lisätä joulupuukaupungin näkyvyyttä järjestämällä jouluikkunakilpailun. Siinä etsitään kaupungin kauneinta jouluikkunaa. Koristellut joulukuuset -kisassa tunnetut heinolalaiset koristavat

joulukuuset näytteille ja yleisö valitsee vuoden joulukuusen. Molemmat leikkimieliset kilpailut tuottavat iloa kaupunkilaisille ja tuovat joulun valoa joulupuukaupunkiin.

Vanhaa kaupunkikuvaa

Me heinolalaiset ja Heinola-Seura, olemme ylpeitä vanhasta kaupunkiympäristöstämme, vanhoista puurakennuksista, puistoista: Kivalteri, kirkot,

WPK-talo, taidemuseo, apteekkitalo, Harjupaviljonki, musiikkiopisto, seminaari, Festénin talo, Forskulla, vanha kylpylärakennus, vesitorni. Puistoistamme tunnetuimmat ovat Kirkkopuisto, Maa-herranpuisto ja Rantapuisto. Arvokkain kokonaisuus on Kauppakadun alun kokonainen kortteli, joka edustaa yhtenäistä kotikaupungin vanhanaikaista rakentamista. Kiitos kaupungille, että historialliset rakennukset on kunnostettu arvokkaaseen nykykäyttöön. Näissä rakennuksissa vierailevat vuosittain kymmenet tuhannet vieraat. Ja mitä olisi suvi-Heinola ilman kesäteatteria ja taidenäyttelyitä!

Haaste

Kesätehtävä virran vekaroille ja muille julkaisun lukijoille: Tutustukaa Heinolan vanhan ruutukaa- van kaupunginosan rakennuksiin ja puistoihin. Ottakaa yhdessä selvää, mitä näissä rakennuksissa on ennen ollut ja mitä niissä nyt tehdään. Myös puistoilla on oma tarinansa. Koululuokissa voitte yhdessä löytää kiinnostavaa tietoa ja kerrottavaa. Mitä enemmän tiedämme kotiseudustamme, juuristamme, sitä enemmän meille kasvaa kiinnostus omaan kotiympäristöön. Meillä on vain yksi Heinola, oma kotikaupunkimme. Se on pieni ja sopivan kokoinen.

Kotiseutuliitto

Suomen Kotiseutuliitto täyttää tänä vuonna 70 vuotta. Suomen kotiseututyötä palvelevan liiton tulevaisuuden etätavoitteena on, että suomalaiset lapset ja nuoret saataisiin jo varhain innostumaan omasta kotiseudustaan. Me Heinolassa olemme ottaneet haasteen vastaan. Virran Vekarat antoi siihen mahdollisuuden. "Sillä jyvänenkin tietoa omasta rakkaas-

ta kotiseudustamme on enemmän kuin kokonainen kultamurikka turhuuden markkinoilta hankittua tyhjänpäiväistä viisautta.”

”Onnelliist voimiist!”

Näin kuuluu vanha heinolalainen tervehdys. Tervehdys sisältää kaiken sen, jonka haluan teille, Virran Vekaroiden lukijoille toivottaa. Sama toivotus kohdistukoon myös kotikaupunkiimme Heinolaan.

Kalevi Peltola

Heinola-Seuran puheenjohtaja

Heinolan kotiseutulaulu

Heinolan seminaarin harjoituskoulussa laulettiin 1960-luvun juhlissa Heinolan kotiseutulaulua, joka laulu on tämän ajan heinolalaisille tuntematon. Sen tuntevat kuitenkin teidän isovanhempanne, Harakalan oppilaat. Laulussa kerrotaan kaikki se, millaisena meidän heinolalaisten pitäisi kohdata kotikaupunkimme. Sanat on kirjoittanut Elsa Kaarela ja laulun on säveltänyt Leo Härkönen, molemmat Heinolan seminaarin lehtoreita. Sävelmäkin on alku-

peräinen ja nuotit käsin kirjoitettu. Nuotit löytyvät sivulta 37.

HEINOLA, kotiseutumme

Kotiseutu, Heinola, meille parhain paikka on.

Itä-Hämeen helmeksi kaupunkimme mainitaan.

Raikkaat ovat harjumme, vuolaan joen rantamme.

Hiljaista ja viihtyisää luonnon kauniin keskellä.

Näkötorniin nousemme, etehemme aukenee kaupunkia, luontoa, ihmisiä, liikettä.

Kymi kirkas kiertelee, vehmaat rannat kaartele.

Sinisiä järviä, salmia ja lahtia.

Täällä lapsuusleikkimme nuoruutemme toiveineen, elämämme ihmeineen, riemuineen ja murheineen.

Kotiseutu Heinola, siltain, virran kaupunki.

Täällä aina viihdymme, kotiseutu rakkahin.